

9
DISSERTATIO MEDICA,
INAUGURALIS,

DE

T E T A N O.

Q U A M,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

N E C N O N

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GULIELMUS MUNRO,

S C O T U S,

Societ. Reg. Med. Edin. Soc.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis,

E D I N B U R G I:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXIII.

DISSEMINATED THROUGHOUT THE
IN A ...
HEG ...

T. F. ...

...
...
D. GUILLI ...
...
...

...
...
Pro G ...

...
...
CUL ...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

Viro Illustrissimo

HECTORI MUNRO,

De Novar in comitatu Rossienfi,

Equiti honoratissimi ordinis militaris de Balneo,

Copiarum Regis Britannici, et Societatis Mercatorum,

Quae commercium apud Indos Orientales exercet,

In Coromandel nuper duci primario,

Senatori Britannico integerrimo,

Peritia rei militaris, morumque elegantia,

Ubique Nobilitato ;

Ob amicitiam qua se

Fratremque constanter profecutus est,

Hanc dissertationem,

Ut parvulum summae in eum observantiae

Monumentum,

D. D. Cq.

AUCTOR ,

770

HECTORI MURRO

De Novar. in comitatu Rossae

Mr Harr

Copiarum Regis Britannici, et Societatis Mathematicae

with best compliments

from his most obedt servant

The Author

Printed by J. Smith, in the Strand

Udine Nobilius

Ob amicitiam qua se

Emendationes continenter habuerunt

Ille diffinitionem

De primis primis in eum rebus

Monasterium

D. D. Co.

AUGUSTO R.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

TETANO.

EX omnibus morbis, quibus patet corpus humanum, nullus tetano gravior. Hoc e magna symptoma- tum ejus horrendorum varietate, et strage quam edere solet, postquam aegrotantes miserandos omni fere modo excruciauit crudeli rite consideratis, evidentius apparebit. Attentionem igitur omnis medici, qui nihil humanum a se alienum esse putat, potissimum vero eorum, qui apud plagas calidiores, quibus ex toto fere continetur, et ubi tot mortalium millia rapit, medicinam faciunt, summam meretur. Quod spatium octo annorum apud Indos Occi-

dentales degi, ubi plurimae hunc morbum, qui nuper, et metuo ne res ita sese adhuc habeat, pro uno e maximis medicorum opprobriis fuit habitus, omni fere forma, quam sibi assumit, metuenda, videndi occasiones mihi subministratae sunt, quodque eodem redire decrevi, mihi in animum induxerunt, ut materiam attentus diligensque considerarem. Praeterea, cum ita acciderit, ut leges hujusce Academiae venerandae, quibus obtemperetur oportet, me aliquid medicinam spectans in vulgus sine mora edere, et eruditorum examini subicere jubeant, hoc argumentum cuilibet alii anteferendum putavi.

Varia morbo nomina indiderunt medici, prout positurae diversae sunt, in quas conjicit quibusque continet aegrotum. Cum musculi partis colli truncique anterioris proprii antagonistis violentius contrahuntur, mentum sternum versus trahunt, et corpus antrorsum incurvant, *Emprosthotonos* appellatur. Cum partis corporis posterioris, contra, proprii maxime afficiuntur, corpusque retrorsum inflectunt, *Opisthotonos* nominatur. Musculi utriusque partis cum adeo afficiuntur, ut actio eorum aequalis sit, corpusque in positura erecta retineat, *Tetanus Rectus* vocari consuevit. Speciem quartam his nonnulli addiderunt, eam significo, in qua corpus latus alterutrum versus cur-

vatur,

vatur, quamque *Pleurothotonon*, *Tetanusve Lateralem*, nominaverunt. Hujus paucissima exempla, et, quantum novi, apud recentiores tantum habemus. Ex omnibus hisce formis diversis opisthotonos saepissime, et tetanus multo saepius quam emprosthotonos, semet ostendit. Trisum pro tetano incipiente, graduve ejusdem morbi minore, habeo; qui constanter tamen partem ejus non parvam, et longe maxime molestissimam, constituit. Omnes earum gradu tantum differunt, ab iisdem causis proficiuntur, iisdem remediis depelluntur, et plerumque sibi invicem admiscuntur, et in semet mutuo vertuntur. Eas omnes igitur, ut unum morbum, exequar. In qualibet regione accedere potest; sed saepissime in plagis calidioribus, et praesertim intra circulos Tropicos, et apud servos Aethiopicos in insulis Indiae Occidentalis, semet ostendit. Homines omni anni tempestate, sed rarius mensibus frigidioribus aut hiemalibus, frequentius vere infestat, et gravissime, caloribus aestivis intensis, grassatur. Haec observatio vero plagas calidiores tantum, extra circulos Tropicos fitas, spectat. Intra hos enim tempestates anni in pluviosam siccamque dividuntur. Utraque, sed illa frequentius, invadit, cum homines, praesertim servi in opere sub dio occupati, vicissitudinibus calorum torrentium, et pluviarum gravium frigidarumque subitaneis, obijciuntur.

D E F I.

D E F I N I T I O.

“ Totius fere corporis rigiditas spastica,” plerumque cum contractionibus convulsivis dolorificis:

Priori hujusce definitionis parti, quae illustrissimi Nosologi Culleni est, aliquid adjicere non dubitavi, quod hae convulsiones, quantum discere potuerim, in tetano idiopathico nunquam defunt, sed partem ejus maxime periculosam et excruciantem revera constituunt. Propter catochum, quem ad hoc genus relegandum putavit vir doctus et illustris, vocabulum “ plerumque ” addendum curavi.

H I S T O R I A M O R B I.

Hic morbus, quantum ad spatium ejus attinet, quantumque ordinem signorum et conjunctionem spectat, admodum variat. Eum ad acmen suam paucis horis pervenisse notissimum est; sed plerumque lentius accedit. Subsultus partium corporis diversarum, praesertim extremarum, convulsivi morbum praecedunt; sed saepissime a rigiditate

rigiditate partis colli posterioris et circa humeros molesta, affectum rheumaticum non gravem referente, et aliquanto lassitudinis universae, sensuque doloris leviculo in corpus totum diffuso, stipata, non ei, qui affectum catarrhalem vulgo antecedit, absimili incipit. Rigiditas ad musculos maxillae inferioris, et ad eos qui linguam componunt, gradatim patet, ne os facile aperiatur cavens, et manducationem et deglutitionem difficiles et dolentes efficiens. Dolorem regionis epigastricae et praecordiorum oppressionem nunc sentit aegrotus. Dum rigiditas musculorum, qui maxillam inferiorem levant, et colli priorum increfcere pergit, sensus alicujus subter sternum et cartilaginem ensiformem, quasi trahentis aut lacerantis, et inde ad dorsum semet diffundentis, molestissimus oritur. Rebus ita sese habentibus, caput valide retrorsum trahitur, et muscoli temporum et masseteres, qui, morbo accedere incipiente, aliquanto rigiditatis spasticae afficiebantur, nunc spasmio violentiore constringuntur, et dentes tam arcte claudunt, ut ne minima quidem ex parte possint aperiiri. Hoc autem *trismus* fuit appellatum, et saepe partem morbi praecipuam facit. Cum morbus hucusque progressus est, dolor sub sterno frequentius, et una cum eo convulsiones musculorum partis colli posterioris, cum violentia et dolore adauctis repetunt. Morbo hoc
moda

modo pergente, major muscutorum numerus prius rigiditate, deinde convulsionibus, affici incipit. Qui musculi totius trunci sunt proprii, ii proxime spasms corripiuntur, praefertim ii qui secundum spinam dorfi procurrunt, corpus retrorsum fortiter trahentes. Morbus ad artus inferiores nunc sese diffundit, qui extensi et rigidi manent, sed eodem tempore continuationem curvaturae trunci retrorsum inflexi constituunt, quae, paroxysmo convulsivo urgente, augetur. Si illis obsistatur, caput cuilibet obvio magna vi illiditur, et si capiti, aegrotus e lecto, pedibus reliquum corpus praecedentibus, projici periclitatur, nisi in eo ab adstantibus contineatur. Morbo eum tam graviter infestante, nec lateri nec dorso incumbere potest, sed in positura lateralem inter et dorsalem media jacere cogitur. Quinetiam, paroxysmo saeviente, dolor inguinum plerumque sentitur.

Quamquam haec forma est, quam corpus, cum morbus acmen suam attigit, longe saepissime sibi assumit; musculi tamen partis corporis posterioris, quamvis antagonists suis plerumque potentiores sunt, aliquando non adeo violenter contrahuntur, sed illis eo usque cedunt, ut corpus in posituram erectam adducant, antrorsumve incurvent.

Musculi

Musculi artuum superiorum vim morbi, donec longe progressus sit, saepe ex toto effugiunt. Illi vero tandem in modum reliquarum partium incipiunt torqueri. Partes brachiorum superiores lateribus thoracis arcte applicantur, dum lacerti truncum amplectuntur inflexi. Manus digitique rarius afficiuntur. Si hoc accidit, manus constringitur, digitis pollices palmis validissime apprimuntur. Actio musculorum scapularum saepe adeo violenta est, ut haecce ossa distorqueat.

Distortiones similes in aliis ossibus, praesertim longis, ut omnes norunt, non raro inciderunt. Hae vero saepius in junioribus semet ostendunt, et aegroti, si e morbo emergunt, formam ossium suorum intra spatium unius duorumve annorum idoneam et naturalem plerumque sibi rursus adipiscuntur.

Cum morbus ad summam gravitatem pervenit, omne motus voluntarii organum affici videtur. Oculi nonnunquam fixi, in orbitis collapsi, et sicci sunt; alias vero horrifice violenterque circumvolvuntur, et excretionem lachrymarum copiosa humectantur. Paroxysmum huiusmodi aliquando subsequitur caecitas absoluta. Insuper, musculi palpebrarum afficiuntur, et eas plerumque semiclausas tenent;

nent. Auditus saepissime admodum acutus est; sed nonnunquam hebetior evadit, et etiam ex toto interpellatur.

Vultus magnopere pallescit et contrahitur. Musculi aliquando unius faciei lateris constringuntur, *spasmus Cynicum* exhibentes; sed utrumque latus ex aequo frequentius afficitur, *risumque Sardonicum* format. Musculo oris orbiculari os claudere conante, dum antagonistae ejus potentiores idem aperire moliuntur, actio illius horumque conjuncta, ut labia gingivis arcte admoveantur, et dentes in conspectum dentur, facit. Speciem miserandam prae se fert aegrotus hoc modo affectus. Cruciatus hujuscemodi diro facies paucis diebus nonnunquam adeo fuit mutata, ut juvena florens senectutis malis hujusce vitae laboriosae numerosis confectae formam sibi assumpserit, et cognati familiaresque aegrotum agnoscere nequiverint.

Musculi linguae fauciumque plurimum saepe convelluntur. Lingua aliquando inter dentes protruditur, qui eodem tempore violenter collisi, nisi aliquid durum inter eos insinuetur panniculo molli obtectum, eam modum in miserandum vulnerare et lacerare consueverunt. Alias in fauces retrahitur lingua. Aliquid cibi, etiam blandissimi et tenuissimi, in os aegrotanti inferere conari paroxysmum;

si morbus aliquot dierum spatium habuit, nunquam non excitat. Contractio musculorum temporum et masseterum saepe adeo potens est, ut dentium stridor, nisi modo supra comprehenso disjuncti teneantur, oriatur ingratum.

Musculi quoque laryngis saepe varie afficiuntur. Ligamenta ejus modo adeo distrahuntur, ut aegrotus et vocem et loquelam amittat, et mala, quibus infestetur, aliter quam suspiriis nequeat enunciare. Quinetiam hac consolatione miseranda quoque non raro privatur, suspirare, ne eo paroxysmum moveat, non audens. Modo ad se invicem adeo appropinquant, ut respiratio difficillima reddatur.

Musculi intercostales, pectorales, serratique costas attolunt, et, per intermissionem, perquam modice tantum relaxantur. Abdominales quoque tenduntur, et pro specie convexa quam, sanitate substante, prae sese ferre solet, cavum satis profundum margines costarum spuriarum inter et ossa pubis semet ostendit. Caeterum hi musculi nonnunquam violenter convelluntur et huc illuc agitantur.

Organa vitalia per prima hujusce morbi stadia multo minus et rarius, quam in morbo systematis adeo universo facile speres, afficiuntur. Pulsus arteriarum, dum morbus remittit, tardi et pleni sunt, et respiratio non multum laeditur. Pulmones, nisi passive per partes continentes, non affici videntur. Ictus vero arteriarum, paroxysmo urgente, celeres sunt et abnormes. Et spiritus et circulus sanguineus brevi magis afficiuntur. Post exacerbationem convulsivam, pulsus arteriarum statim exiles, tremuli, abnormes, aliquando intermittentes, et non longo post tempore magis tranquilli et tardi evadunt. In nonnullis praeter naturam tardi sunt. In aliis, ubi morbus a frigore proficiscitur, praeter consuetudinem frequentes et semper duri esse reperiuntur. Cum morbus ad acmen suam pervenit, et vires aegroti convulsae sunt, pulsus arteriarum per paroxysmum, et statim ab eo, admodum parvuli tremulique fiunt, et cor tam valide micat, ut motus ejus non tantum sentiri possint, sed totam regionem epigastricam plane evidenterque concutiant.

Respiratio per paroxysmum fere semper celeris est, et primum, remissione praesente, satis libera; sed plerumque, prout morbus progreditur, difficilior et gradatim magis magisque laboriosa, finem versus, evadit. Sanguis pri-

mum

num per stadium detractus, speciem prorsus naturalem prae se ferre solet. Nonnunquam in regione ad septentrionem vergente crustam inflammatoriam ostendit. Hoc rarissime, et tantum in iis casibus, qui a frigore oriuntur, cum febris tetano supervenit, et signis inflammationis stipatur, vel in corporibus nimia plenitudine laborantibus accidit. In plagis calidioribus aliqua ex parte dissolutus esse, et lineas in superficie floridas aut fuscas habere reperitur, potissimum, morbo proveciore, detractus.

Alvus fere semper pertinaciter adstricta est, adeo ut catharticis, cum ore dari possunt, vel cum sub forma enematum adhibentur, parere recuset. Aliquando, quamvis raro, fluxus salivae praeter naturam accedit. Totus canalis alimentarii tractus nonnunquam laborat, potestas devorandi saepissime ex toto cessat, alias tantum impeditur. Humor blandus cibumve mitis et tenuis, per oesophagum ad certum locum usque, sine molestia, saepe descendit, et deinde convulsionem subito movet. Pars ejus in ventriculum raptim deferitur, dum id quod superest, per os et nares violenter rejicitur. Motus intestinorum peristalticus saepe ex toto fere interpellatur, nonnunquam invertitur, adeo ut intus-susceptionem faciat. Quinetiam intestina, cadaveribus hoc morbo extinctorum incisis, diametro per totam

totam longitudinem admodum contracta aliquando reper-
ta. Anus nonnunquam adeo arcte constringitur, ut nec
instrumentum extremum, quo liquores in canale ali-
mentarium immittuntur, recipere, nec faeces fluidissimas
transire pati possit, quae aliis temporibus sine voluntate
expelluntur. Notabile tamen est, aegrotum appetentiam
cibi saepe retinere, dum, ob difficultatem devorandi, fame
extingui non parum periclitatur.

Insuper, organa, quae officio urinam secernendi excer-
nendive funguntur, non illaesa effugiunt. Urina parce
excernitur colore rubra, et nonnunquam in vesica per
spasnum sphincterem occupantem accumulatur, qui non-
nullis in exemplis adeo pertinax est, ut etiam post mor-
tem catheteri non cedat. Cum morbus longe progressus
est, sudore profuso, praesertim capitis et trunci, semper
suspatur, aegrotum magnopere debilitans, et magis frigi-
dus viscidusque evadens, prout vires ei imminuuntur.
Nonnunquam etiam hoc tempore morbi notantur effu-
siones subter cutem serosae vel sanguineae, aliquantum
tumoris in partibus corporis diversis facientes. Dum
morbus remittit, humeri, brachia, et artus inferiores non-
nihil relaxantur, et eodem tempore dolor non parum le-
vatur. Caeterum, haec felicitas parum diuturna. Nam-
que

que subinde contractiones violentae et dolores, modo singulis decem quindecimve minutis, modo ex intervallo unius duorumve, repetunt. Aegrotus immotus jacet, ne membrum unum quidem movere, vel conamen levissimum adhibere, audens. Nisus loquendi, carpus pulsuum arteriarum explorandorum tactus, stimulus leviculus ab alloquio alicujus, vel a fenestra lucis admittendae aperta ortus, ut cruciatus redeat, pro certo facit. Tantaë nunc evaserunt corporis irritabilitas et sensilitas. Per totum hoc tempus dormire, vel etiam oculos claudere, vix unquam notatur aegrotus. Si in pauca minuta in somnum levissimum incidere videatur, non eo reficitur. Quantum vires mentis spectat, eae per totum morbi decursum illaesaë saepe manent, et nunquam, nisi morbo provectiore, et tunc parum tantum, imminuuntur. Aliquantum delirat, vel aliena per somnum turbatum mussitat. Hoc modo in dies duos tresve, ad septem vel octo usque, cruciatur miserandus aegrotus, ex quo tempore, si remedia adhibita non signa levaverint, paroxysmi adeo frequentes evadunt, ut convulsiones universas continuas referant, et cito plerumque morte finiantur.

Morbus aliquando in unum duosve menses producitur. In exemplis autem hujusmodi non ex aequo violentus, nec
tam

tam saepe funestus. In plerisque, relaxatio universa paucae in horas mortem praecedit. In aliis, rigiditas ad extremum usque, et etiam post mortem, manet. Cum exitus morbi faustus futurus est, convulsionibus quotidie languidiores evadunt, et minus frequenter repetunt; sed rigiditas in tempus diuturnum postea manet, dolore et debilitate stipata. Aegrotus atonia universa diu laborat, et per aliquot menses sine dolore et sine auxilio semet erigere nequit.

Hic morbus frequentius etiamnum infantes recens natos invadit, et eos plerumque rapit. Quibusdam in locis plus dimidio eorum occidit. In iis fere semper ante diem decimum quartum, et saepissime ante nonum, accedit. Quae signa eum adesse primum indicant, ea sunt ejulatus eorum, inquietudo, et difficultas fugendi. Brevi postea maxilla inferior rigescit, et ad superiorem appropinquat, et motus linguae magis magisque difficiles fiunt, adeo ut infans non amplius fugere possit. Rigiditas ad collum et dorsum patet, et inde in corpus universum semet diffundit. Morbus, ut in adultis incidit, formam opisthotoni plerumque sibi assumit. In quibusdam, spasmus universus est. In aliis, extrema corporis flexilia manent, et convulsionibus vacant.

Musculi

Musculi abdominales tenduntur; sed raro tantum possunt, ut partem abdominis anteriorem speciem concavam supra comprehensam sibi assumere cogere queant. Tumor circumscriptus circa umbilicum aliquando fuit notatus. Color cutis, praesertim dorfi, quod multi notant, in rubrum magis fuscum fuit mutatus, tumore non parvo stipatus. Et non solum in iis, sed etiam in adultis, cutis maculis subrubris, praesertim circa postve mortem, saepe decoloratur. Minime quidem mirandum, morbum adeo violentum corporibus tenerioribus intra paucissimas horas saepe perniciosi esse; quanquam minime negandum, nonnunquam ad diem quintum sextumve trahere solere.

C A U S A E R E M O T A E.

Haec autem sunt cae, quae proclivitatem ad morbum dant, eundemve movent. Illas in mobilitate systematis nervosi adaucta magna ex parte consistere opinor. Haec mobilitas vero ex sensibilitate vel irritabilitate nimia, vel utraque potius conjuncta, consistere videtur. Quamvis enim altera sine altera in corpore existere et agere potest; in hoc tamen exemplo, ut in plerisque aliis, plerumque consociantur,

consociantur, et frequentissime saltem ab iis causis quae relaxationem et debilitatem faciunt, vel a plethora, proficiuntur. Omnes fere hodie credunt laxitatem, auctum irritabilitatis indicare, et torporem cum certa solidorum rigiditate nunquam non conjungi. ‘Vis vitalis,’ aptissime inquit Gaubius, ‘duplici modo peccare potest, excessu, putrefactione, et defectu. Hunc torporem vocabo, illum irritabilitatem. Medius inter haec extrema status sanitatem ponit.’ Mobilitas torporque nimia sunt evidenter affectus organici, et cum gradibus densitatis firmitatisque solidorum diversis arte connectuntur. Hanc ob causam, nonnullae partes corporeae, quae sensibilitate non carent, molles eandem amittunt induratae. Quinetiam, propter eandem rationem, corpus universum minus minusque morbis spasmodicis et convulsivis opportunum evadit, prout fibrae musculares per senectutem magis magisque rigidae et insensiles redduntur. Igitur, quicquid corpus relaxat et debilitat, mobilitatem auget, et quicquid id firmat et corroborat, eandem imminuit. Quae causae plaris in calidioribus hanc relaxationem et debilitatem progignunt, eae sunt numerosissimae. Earum potentissima est calor tempestatis. Haec sola forsitan ad effectum modo comprehensum edendum sufficit; sed multis aliis plurimum adjuvatur.

adjuvatur. Diaeta tenuior et maxime vegetabilis, quae numerus incolarum Zonae Torridae major uti consuevit, balneum et potio calida ad idem praestandum non parum conferunt. In illis, qui e morbis acutis convalescunt, et in omni denique affectu qui systema cito debilitat, magna mobilitas subest, quae non ante tollitur, quam fibrae musculares tonum et vigorem sibi recuperaverunt. Hoc in causa est, cur e colica Pictonum emergentes hunc in morbum non raro incidant. Hinc ratio plane petenda est, cur corpora convalescentium multis aliis morbis, praesertim iis qui cum irritatione conjunguntur, opportuna efficiantur. Hujus exemplum luculentissimum praebet tetanus, qui, corpore ita affecto, a causis excitantibus levissimis oriri periclitatur, ab aëre, exempli gratia, modice frigido ad corpus adspirante, qui sano minime noceret, sed, contra, admodum gratus et utilis foret.

Praeter morbos antecedentes, evacuationes nimiae homines ad morbos convulsivos admodum proclives reddere valent. ‘Vidimus,’ inquit Hoffmannus, ‘qui a morbo
‘mox convaluerunt, qui ex immodicis sanguinis profusio-
‘nibus vires amiserunt, ad terrorem non modo et animi
‘affectus valde esse proclives, sed et a frigore, vel ab in-
‘temperato cibo et potu gravissime laedi, et doloribus,

†

C

‘spasms,

‘ spasms, et anxietatibus corripit. Vidimus quoque infantes, aetate et natura imbecillimos, et doloribus et convulsionibus valde esse obnoxios.’

Ab omnibus, et non sine ratione quidem gravissima, conceditur, incolas plagarum calidiorum, quam earum quae in septentriones spectant, ad Venerem esse proniores. Neminem autem latet, coitum immodicum corpus relaxare et debilitare: ‘Venus,’ inquit Celsus, ‘frequens corpus solvit.’

Mobilitas nimiae systematis plenitudini frequenter adjungitur, quae in temperamento sanguineo potissimum incidere consuevit. In iis, qui habitu hujusmodi praediti sunt, solida laxiora esse reperiuntur, et igitur nonnihil debilitatis fibris motricibus inest. Irritabilitas et sensibilitas majores, pulsus arteriarum celeriores, motus sanguinis liberior, animi eorum magis mutabiles, et causis levibus facilius afficiuntur. Laxitas solidorum, quae habent, potestatibus, quibus sanguis propellitur et vasa distenduntur, promptius cedit, et ita accumulationi favet. Plenitudo arteriarum fibras musculares certa tensione impertitur, et aequilibrium vasorum per corpus universum idoneum facit, conservat, et sustinet. Hinc oritur adagium, ‘Aequae

‘librata

« fibrata facilius moventur. » Ab hac tensione pendet totus fibrarum motricium. Cum vero harum tensio a quantitate impetuque humorum in vasis sanguiferis oriatur, quae a multis causis frequenter mutantur, crebrae eorum mutationes systemati mobilitatem impertiantur necesse est. Et sensibilitas et irritabilitas eo exquisitiores evadunt, quo magis statum justae sanitatis excedunt. Ob hanc causam, habitus corporis plenus et haemorrhagicus morbis, qui irritationi adjunguntur, in primis patet. Nihil evidentius esse potest, quam quod sensibilitas adaucta cum plenitudine vasorum et tensione praeter naturam magnis semper conjungitur. Ita in toto phlegmasiarum ordine, sed praesertim in phrenitide et ophthalmia, et irritabilitas et sensibilitas sedis morbi mirum in modum augentur. Unum exemplum a statu corporis sano, quod hoc amplius etiamnum illustret, adducam. Glans penis non multum sensibilitatis habet, flaccida et sanguine non distensa. Erecta vero, et per sanguinem in cellulas ejus effusum, plene distensa, acutissimam sibi sensibilitatem adipiscitur. Hic autem sensibilitatis auctus non causa, sed effusionis effectus est; quoniam non eam praecedat, sed subsequitur, et, distensione sublata, evidenter decedit. Plenitudo mortales ad tetanum admodum pronos saepe reddit; sed hoc non aequè potenter praestit, ac causae supra comprehensae.

Caeterum,

Caeterum, praeter mobilitatem ab hisce duobus fontibus praecipuis ortam, aliquid amplius etiamnum ad hoc seminium constituendum necessarium superesse videtur, quod, ob notitiam nostram systematis nervosi imperfectam, nequit exponi.

Plerique non notare non potuerunt, hunc morbum plurimis in exemplis, non incolas Zonae Torridae maxime mobiles et debiles infestare; sed, contra, valentes et robustos, et eos qui valetudine commodissima ante frui videbantur, causis levissimis excitatum, crudeliter rapere consuevisse. Hinc, et ex eo, quod hisce plagis ex toto fere continetur; etenim exempla ejus, quae in frigidioribus semet ostenderunt, si ea cum reliquis comparaveris, paucissima sunt, quamvis casus innumeri non desunt, ubi causae, quae morbum solent movere, admodum debilitatis et mobilibus fuerunt admotae, et tetanum tamen non excitarunt, concludere licet, regionem calidiorem aliquem alium in corpus effectum, praeter jam positos et vulgo receptos, eumque nec cum debilitate nec cum plenitudine conjunctum, edere. Hic autem est conditio systematis nervosi singularis, quam una cum multis aliis hanc systematis nostri partem spectantibus adhuc ignoramus, et nunquam forsitan intelligere poterimus. Ortui morbi ve-

ro plurimum favere videtur. Haud dubie magnae obscuritati, qua theoria hujusce morbi involuta est, vitio vertendum est, quod via ei medendi haecenus adeo incerta et abnormis fuit.

Proclivitas ad hunc morbum, ut ad plerosque alios spasmodicos, haud dubie a parente cum puero potest communicari. Quomodo aliter rationem reddere possumus, cur tot e pueris debiliū et irritabiliū, qui regiones australes tenent, eo tollantur, dum duriorum, qui sub septentrionibus fitas incolunt, proprii, quanquam causis excitantibus magis obijciuntur, illaesi tutique effugiunt?

Si hoc solum, quod viri casibus, quales sunt vulnera et contusiones, magis patent, excipias, morbum in sexum sequiorem saepius invadere reperiēs. Cur hoc incidat satis, me iudice, supra exponendum curavi. Causam cur pueri saepius, quam adulti, in morbos spasmodicos incidere soleant, ulterius illustrare aggredi ex aequo supervacaneum foret.

Proximum autem est ut *causas excitantes*, quae admodum variae, et natura etiam ex toto diversae sunt, considerandas suscipiam.

Duplices

Duplices esse videntur : 1. Quae vim cerebri augendo agunt : 2. Quae eam imminuunt.

Illis annumeranda sunt sequentia.

1. *Humorum in superficiem cerebri, vel intra ventriculos ejusdem effusorum, acrimonia.*—Celeberrimus Morgagnius† quaedam exempla memoriae prodit, ubi effusiones hujusmodi hunc morbum moverunt, et in diversis auctoribus alias designat. Si plura hoc morbo extinctorum cadavera fuissent incisa, eum ab hac causa frequentius proficisci repertum iri, mihi persuasum habeo. Etenim vasa cerebri praeter naturam sanguine non raro distenduntur. Nihilominus tamen opinor humores intra cranium effusos, cum hoc fit, frequentius pro effectu quam pro causa morbi, haberi debere.

2. *Vulnera, contusiones, luxationes, et nervi partium sensilium irritati vel lacerati.*—Hae causae sunt maxime frequentes et maxime formidabiles. In vulneribus amplioribus, praeter injuriam nervis illatam, jactura sanguinis quoque collapsu inducendo saepe multum nocet. Caeterum sequelae maxime funestae etiam a nervo leviter puncto

† Lib. 1. epist. 10. art. 2.

puncto quotidie proficiscuntur. Compluria exempla non defuerunt, ubi tetanum excitavit punctio modica pollicis per spinam illata. Ipse quondam exemplum hujusmodi offendi, quod fuit lethale; et alia fere innumera sunt, ubi injuriae similes et ex aequo leviculae aliis partibus, praesertim plantis pedum factae, eosdem effectus ediderunt. Quinetiam punctiorem nervi inter sanguinem brachio detrahendum †, sed multo saepius amputationem membrorum in regionibus calidioribus subsecutus est. Si chirurgus, inter operationem peragendam, nervos parum molli-ter vellat vel contrectet, morbus, spasmus saltem ei similis, momento saepe oritur, qui nonnunquam, operatione ad finem perducta, decedit; alias vero non tam facile tollitur. Sauvagesius celebris exemplum commemorat, in quo a globo plumbeo in cavo thoracis profectus est, et formam emprosthotoni vel opisthotoni sibi assumpsit, prout aegrotus retrorsum antrorsumve semet inclinavit, id est, prout globus partem posteriorem vel anteriorem pleurae magis irritavit. Morbus plerumque octo diebus aut circiter, postquam laesa fuit pars, accedit; sed saepissime multo serius, cum nec dolor nec sensus molestiae in parte vulnerata vel laesa superest, et non raro cum vulnus ad cicatricem perductum est. Unum hujus morbi exemplum

† Vide Edin. Med. Comment. vol. I. Dolacum. obs. 98.

exemplum funestum novi, quod in viro valente et robusto semet ostendit a maxilla inferiore luxata proficiscens. Hanc injuriam ei inferebat maxillae muscutorum actio, dum os, quantum poterat, amplae arundinis sacchariferae admit- tendae aperiebat, cujus diametros tanta erat, quanta co- namen non parvum ante postulabat, quam dentibus pote- rat comprehendi.

In annalibus Wratislaviensibus exemplum hujusce mor- bi singulare offendimus, qui hinc mulieri, viginti unum annos habenti, illatus est, quod notitiam ejus saepius justo maritus habuit.

3. *Profluvia suppressa.*—Perspiratio obstructa, si praece- dentem excipias, omnium hujusce morbi causarum exci- tantium longe frequentissima est. Ob hanc causam, ea anni tempestate, ut supra comprehensum, semet creber- rime ostendit, qua calorem frigus maxime subito excipit; et frigus igitur corpore nimis calefacto facillime colligi potest.

Quinetiam menstrua suppressa, et materiam quoque a- crem ab ulceribus et abscessibus per lymphatica absorptam, eundem effectum non raro edidisse fuit affirmatum. Ex-

empla

empla etiam non defunt, ubi arthritidis erysipelasque repulsa morbum excitarunt. In constitutionibus magis debilibus corpus nimis diu in eadem positura, ea praefertim, ubi, musculi longum per spatium tenduntur, ut inter insidendum pavimento, trunco corporis eodem tempore antrosum incurvato, habere morbum, ut multi fatentur, excitavit.

In infantibus, causae excitantes hujusce morbi maxime communes sunt sequentes: 1. Corpus frigori objectum. 2. Irritatio a meconio in canali alimentario orta. 3. Aër ad vulnus prope umbilicum, chorda incidenda factum, adspirans. 4. Lac exsuctum, dum nutrix materve aliquo affectu animi vehementiore agitur. 5. Partus laboriosus. Harum causarum prima est frequentissima apud servos Africanos in insulis Indiae Occidentalis.

Meconium in canali alimentario manere permissum irritatione, quam dat, morbum posse movere, hinc satis probabile redditur, quod convulsiones hanc aetatem tenerriam infestantes intestina tantum hac materia per leniorem purgationem liberando saepe depelluntur.

†

D

Existimatur

Existimatur vulnus prope umbilicum morbum in iis, qui ad eum adeo proclives sunt, posse movere, quod plerumque sub diem octavum, postquam vulnus fuit illatum, accedere notatur, quod idem in adultis, cum a vulnere proficiscitur, fere semper incidit; quod pueri nonnullarum e tribus Indorum Americanorum intra circulos Tropicis viventium, quorum umbilici, chorda abscissa, pauxillo emplastri protinus teguntur, in hunc morbum rarius aut nunquam incidere solent. Hoc reliquis adjunctum, quam utile et necessarium sit praeceptum, quod Monroius illustrissimus, anatomicorum et physiologorum sui seculi facile princeps, tradere consuevit, clare evidenterque demonstrat; omni nempe ratione ne aër ad vulnera, praesertim abdominis, adspiret cavere. Quarta, quam enumeravimus, causa neminem fugit; sed explicatu in primis difficilis. Quomodo affectus animi mutationem humoris adeo blandi tam subitaneam tamque magnam facere possit, ex toto ignoramus. Quin res vero ita sese habeat, ambigere nequit.

Partum laboriosum nonnunquam hunc effectum edere minime mirandum. Causa potius, contra, est, cur miremur, plus noxae ab eodem fonte non saepe profluere. Descensui capitis foetus tantopere aliquando obsistitur, ut

forma

forma cranii non parum mutetur. Notatum fuit, matronas Helveticas difficilius, quam Gallicas Italicasve, quae non longe ab illis absunt, pueros parere, et multas opulentiorum a regionibus frigidis ad calidiores prope mare, ut foetus ibi excludant, descendere, et ita pauciores puerorum hoc morbo extingui. Utrum vero hoc in exemplo plus relaxanti regionis calidioris potestati, quae partum faciliorem reddit, an puero ipsi causae maxime communi morbi excitanti minus objecto, sit tribuendum, ignoro.

Animus vero, ut frigus solum pro causa ejus frequentiore in locis Scotiae montanis, ubi non raro accedit, habeam, non parum inclinatur. Namque pauperculos tantum, quorum domus plerumque male extructae, et ad foetum tenellum, temperiei longe diversae assuefactum, defendendum perperam accommodatae, infestare consuevit.

Quae vim cerebri imminuunt, ea sequuntur:

1. *Evacuationes nimiae.*—Harum creberrima et maxime periculosa est haemorrhagia. Hodie notissimum est, animal vix unquam sanguinis jactura, quin prius in convulsiones incidat, extingui. Hoc modo tetanus vulnera profundiora,

profundiora, quae profusione sanguinis non parva stipantur, excipit, et in certis hominibus jactura sanguinis minime immodica syncopen et convulsiones etiam movebit.

Vomitio et dejectiones in cholera violentae et copiosae †, eademve arte motae ‡, et partus etiam, partim ob haemorrhagiam, quae eum comitatur, et partim ob vasa vicina pressura foetus subito liberata, quod nemo potest negare, hunc morbum excitaverunt, et ad hoc caput plane sunt releganda.

2. *Affectus animum contristantes.*—Terror pro gradu suae violentiae diverse agit. Quin nimius protinus enervet sedetve, nequit dubitari. Hoc in casu a Bierlingio commemorato || evidenter apparet.

Miles mortis damnatus, capite operto, genibus inflexis insidebat, globos plumbeos, quibus erat extinguendus, singulis momentis expectans. Facinore vero, quod admiserat, ei remisso, commilitones, qui ad eum erigendum iverant, rigidiores fere statua reppererunt. Caeterum gradu
etiamnum

† Hippoc. Epid. l. 5. n. 78.

‡ De Haen, Rat. Med. p. 10. c. 4. § 7.

|| Thef. Theor. Pract. Obs. 56.

etiamnum major paralyfin, apoplexiam, syncopen, mortemque ipsam faciet. Magis modicus vero vim tonicam habet, et ut homines majoribus viribus, quam alio tempore, agant, facit. Multa quoque exempla habemus ubi motus sustulit convulsivos †, quod aliter nequit explicari.

3. *Venena*.—Horum praecipua sunt opium, cicuta aquatica, et lauro-cerasus. Quomodo haec agant, non dictu facile. Nonnulla eorum potestatem directe stimulantem forsitan habent, unde morbus potest oriri. Hoc modo fortasse sphaceli species, quae in ventriculis quorundam, qui hoc morbo sunt mortui, semet ostendit, explicanda. Hoc vero phaenomenon se in conspectum saepe dat, ubi nec inflammatio, nec ulla ejus signa, apparent. Insuper, multa eorum potestatem narcoticam possident, et collapsum faciendo, et mobilitatem systematis nervosi perdendo, manifeste agunt.

Quantum primum eorum spectat, mirum esse videatur, id causis morbi excitantibus adnumerari, cui curatio ejus magna ex parte plerumque conceditur. Hoc vero unum tantum est e multis exemplis, quae quam multiplex fabrica humana sit clare et evidenter testantur, in quam sanam

† Illustr. Culleni Praelect.

et morbidam eadem, modo admodum diverso, immo contrario, agunt.

De La Croix † aniculae sexagenariae mentionem injicit, cui ob colicam quantitas opii non modica, sub forma enematis, fuerat data. Momento fere aliquid caput petere sensit, deinde in soporem illapsa est. Pulsus arteriarum pleni, respiratio laboriosa, profunda, et sonora evasit, et muscoli colli et maxillae spasmō tonico violento affecti. Duodecim horas, postquam opium fuit injectum, fato concessit. Opium aliis animalibus datum eisdem effectus edit. Signa tetani recti et opisthotoni, convulsiones scilicet et extensio, ut supra notavi, praecipua ab illustrissimo Monroio observata fuerunt, dum opium formis variis ranis applicabat ‡. Wepferus || memoriae prodit, puerum, octo annos natum, cum aliquantum radicis cicutae aquaticae edisset, affectum esse prius vertigine temulenta, deinde motibus convulsivis, qui trismo et opisthotono violentis finiti sunt, quos comitabantur tumor praecordiorum, ingentes diaphragmatis motus, et singultus sonorus, quae eum de medio brevi sustulerunt.

CAUSA

† Roux Journ. de Med. tom. 39.

‡ Vide Essays and Observations Physf. and Lit. vol. 3.

|| Cicut. Aquat. Histor. p. 7.

CAUSA PROXIMA.

Cum corpus aequè irritabile est, ac supra diximus, causa excitans ei admota impetum fluidi nervosi adhaerentem ad fibras musculares facit, qui illis contractionem infert. Hoc in morbo statum aliqua systematis nervosi mutatio ulterior fieri videtur, quae potestatis vitalis in musculis accumulationi favet. Mutationem autem hujuscemodi incidere probabile reddit legis systematis humani generalis, quae, ut omnem contractionem muscularem relaxatio cito excipiat, facit, absoluta fere cessatio. Haec mutatio ignota contractionem diuturnam reddit, quae in partibus singularibus, ut in maxillis et collo, sese primum ostendit sub forma rigoris. Cum haec potestas in hisce partibus ad certum gradum usque accumulatur, et cum systema, ob irritationem, singulis horis facilius faciliusque impressionibus movetur, quilibet stimulus novus, etiam modicus, qualis est lux vel sonitus, ad cerebrum excitandum, ad impetum potestatis nervosae ad musculos etiamnum majorem faciendum, et ad clonicas convulsiones, quae partem morbi maxime cruciantem constituunt, exsuscitandas sufficit. Cum vero hic stimulus novus tantum fugax sit, exacerbatio

cerbatio convulsiva cito ad finem perducitur, et nihil aliud quam rigiditas spastica manet, quae per causas magis diuturnas fovetur et conservatur.

R A T I O S Y M P T O M A T U M.

Hic morbus, ut supra dixi, raro sub forma tetani recti, et rarius etiamnum sub forma emprosthotoni, semet ostendit. Hujus causa facillime apparebit, si classes musculorum diversas, et vim earum et magnitudinem inter sese comparaveris. Cum centrum gravitatis capitis processibus primae vertebrae obliquis multo anterieus sit, super quibus, ut fulcro, caput movetur, muscoli validiores ad partem cervicis posteriorem, qui ne antrorsum cadat caveant, necessario collocantur. Nos fugere nequit, musculos partis trunci posterioris anterioris propriis esse potentiores, et extensores artuum inferiorum flexoribus plerumque valentiores, dum contrarium in artubus superioribus incidit. Haec rite considerata, rationem, cur in statu musculorum ubique spasmodico, caput tanta constantia retrahatur, spina dorsi antrorsum incurvetur, extrema inferiora extendantur, superiora flectantur, plenam evidentemque

temque reddent. Cum morbus igitur speciem tetani prae se fert, acmen forsitan non attigit, vel inclinatus est. Cum formam emprosthotoni et tetani sibi adsciscit, quod quidem rarissime accidit, aliquod irritamentum singulare musculis, vel finibus nervorum lateris potissimum affecti sentientibus plerumque admovetur. Dolor inguinum acutissimus forsitan a psoa magno et iliaco interno fortiter agentibus, quanquam antagonistas potentiores nequeunt superare, proficiscitur.

Quae caecitas nonnunquam incidit, ea musculis oculi valide agentibus, nervos opticos per ventres carnosos, quantitatemve adipis eos inter et musculos semper intercedentem, pressura nimia afficientibus, vel humoribus ipsis retinae per latera orbitalium, dum globus introrsum violentia trahitur, vel per actionem musculorum palpebrarum abnormem appressis, haud dubie tribuenda. Prioris ex hisce causis mentionem iniecit vir celebris et sagax Dr Home.

Nervi sensibus externis inservientes nunquam, nisi morbo provectiore, multum afficiuntur. Haec autem sensibilitas adaucta in affectibus organorum visus, auditus, et tactus semet potissimum ostendit. Quomodo omnes fere

†

E

nervi

nervi sensus externi et motus tantopere affici possint, dum ii, qui sensibus internis subserviunt, integri manent, ex toto inexplicabile.

Dolor et sensus tensionis et tractus sub sterno, quae hoc in morbo tam constanter et graviter urgent, a spasmo et convulsione muscutorum diaphragmatis, cujus fibrae sua contractione et intercostalium, qui costas elevando id magis tendunt, distrahuntur, pendere videntur. Mediaſtini quoque, quod ei adjungitur, affici videtur, et non improbable est, palpitationem cordis violentam pulsusque abnormes, partim a motibus cordis pericardio nimis coarctatis, et partim a musculis arteriis superjacentibus, qui cordi sanguinem in eas propellenti obsistunt, pendere. Huic et spasmo quoque partes, per quas lymphatica transeunt, afficienti, et ita muneribus rite fungi ea impedi-
enti, referendae sunt effusiones serosae, quae in cavis pleurae pericardiique fuerunt repertae. Effusiones serosae et sanguineae subter cuticulam hinc, quod sanguini venoso lymphaeque ad cor progredientibus obsistitur, oriri videntur. Ab hac causa et actione muscutorum mechanica forsitan profluit sudor, qui hunc morbum plerumque comitatur. Hinc quoque deducitur tarditas pulsuum arteriarum per remissionem insignis.

Species dissoluta maculaeque fuscae, quae in sanguine, morbo bene provecto, aliquando notantur, me iudice, proficiscuntur a vi muscutorum mechanica particulas rubras attenuante, quae hoc modo affectae e vasis per motus muscutorum convulsivos in partes, quae minimum resistunt, quales sunt cellulosa subter cutem substantia, facilius possunt expelli.

Hae effusiones igitur pro sequelis, non causis, morbi habendae. In sententiam vero longe diversam super iis, quae intra cranium offenduntur, iri debere existimo, quod non parum acrimoniae habere plerumque reperiuntur. Morgagnius casum tetani lateralis refert, ubi, cadavere examinato, pauxillum falsi feri in uno ventriculorum reperiuntur, et sex exempla ejusdem generis praeterea ex auctoribus diversis citat. Hinc igitur, et quod eadem causa, ut omnes fatentur, morbos alios convulsivos excitat, admodum probabile est, si multa hoc morbo extinctorum, praesertim eorum, in quibus causa excitans non manifesta fuit, cadavera accurate fuissent incisa, idem multo frequentius semet in conspectum fuisse daturum.

Durities alvi pertinax, quae in hoc morbo semper subest, a spasmo tunicam intestinorum muscularem afficiente, motumque

motumque eorum peristalticum impediēte, proficiscitur. Spasmm autem hujusmodi incidere ostendunt, diarrhoea spontanea, quae, eo soluto, repente accedere solet, ea quae incisio cadaverum in conspectum dat, et affectus oesophagi finisve canalis alimentarii superioris, et recti extremi manifesti. Opium quoque, quod plerumque hoc in morbo liberaliter adhibetur, hanc alvi duritiem augere potest; sed sine hac causa in exemplis, ubi nihil opii fuerat datum, subest.

Hernia umbilicalis, quae pueros recens natos, hoc morbo colluctantes, nonnunquam invadit, facile explicatur. Intestina aequaliter et non parum ab omni parte pressa, per umbilicum facile ante protrudi possunt, quam satis fuit contractus et ad cicatricem perductus. Magis mirandum est, hoc, in exemplis hujusmodi, non multo saepius incidere; namque hernia fasciam abdomini circumdatam, nimis mature sublatam, etiam in pueris qui alioquin ex toto sani sunt, non raro subsequitur.

D I A G N O S I S.

Nullum morbum novi, cum quo hic formam sibi propriam nactus potest confundi. A catalepsi facillime fecernitur motibus clonicis, sensilitate exquisita, sensibus internis integris et illaesis manentibus, et rigiditate membrorum immobili; quae catalepsi laborantibus in qualibet positura non difficulter collocari et retineri possunt. Sub initium vero, cum tardus fallaxque, ut saepe fit, progreditur, ab aliis morbis non facile dignoscitur, nisi vulnus antecedens in causa sit, cur eum venire suspicemur.

Cum in collo primum sese ostendit, eum pro affectu levi rheumatico habere periclitamur. Sin autem, phaenomenis morbi causisque remotis rite consideratis, locus ambigendi superfit, dubitationem omnem cito tollunt trismus et subfultus musculorum maxillae inferioris et partis colli posterioris, qui semper primum afficiuntur, spasmodici.

P R O G-

P R O G N O S I S.

Hic morbus olim omnes fere, quos occupavit, e medio sustulit, quod a natura ejus non sine ratione gravi sperares. Cum vero medici, nisi intra pauculos annos proxime elapsos, viam ei medendi idoneam ignoraverint, cumque ex eo tempore non pauci aegrotantium ex eo convalescerint, periculum quo stipatur, quanquam etiamnum magnum, multo minus est quam mortales existimaverunt.

Exitus morbi pro natura causarum remotarum variat. Morbus plerumque progressu rapidior et periculosior, cum a contusionibus vel vulneribus oritur, et signis lenior progressuque tardior, cum a nulla alia, quantum novimus, quam a frigore, originem deducit. Huic regulae vero multa adversantur. Seminum quoque magis minusve potens ad eventum morbi faustum infaustumve reddendum non parum conferet.

Quidnam de eventu debeamus judicare, indicabit spatium, quo ad acmen pervenit, longius aut brevius. Si signa rapidissime gravitate increscant, summo in periculo versatur

versatur aegrotus. Si, contra, lentius progrediantur, spes salutis major affulget. Si morbus ultra diem quintum sextumve trahat, spes non deest; et pauci hoc morbo, saltem apud Indos Occidentales, diem post decimum extinguuntur. Multa tamen exempla se ostenderunt, ubi multo serius exitio fuit. Postquam signa non parum leviora evaserunt, cum priore violentia periculoque repetere periclitatur. Nunquam subito judicatur, sed gradatim decessit, et saepe, nisi longum post tempus, signa non ex toto tolluntur. Felix praesagium a sequentibus potest deduci. Cum gravitas paroxysmorum, postquam ad remedia fuit decursum, non increscit; cum vires aegroto non convelluntur; cum appetitus non deficit, et cibus devorari potest; cum aeger animo non demissus est; cum, postquam morbus aliquamdiu mansit, sensum insolitum repentem circa spinam, extrema versus se diffundentem, sentit. Exitum vero brevi infaustum fore concludere licet, si aegrotus cibum vel medicamenta non sine difficultate summa devorare possit, si, quod assumere fuerit conatus, ore et naribus subito rejiciat, si convulsiones clonicae graves et frequentiores evadant, si delirium, si subita musculorum rigidorum relaxatio et fudor frigidus viscidusque accedant.

Cum

Cum hic morbus infantes recens natos occupat, eos plerumque occidit; namque exempla paucissima sunt, ubi ex eo emergunt.

R A T I O M E D E N D I.

Confilia autem medendi sunt;

1. Causas excitantes tollere, vel ne effectus earum cum cerebro communicentur cavere.

2. Nimiam systematis sanguiferi tensionem imminuere.

3. Effectibus causarum excitantium, postquam cum cerebro communicati fuerunt, occurrere, vel iis quae vim nervosam imminuunt, eandemve excitant.

4. Spasms et convulsionibus sublatis, tonum viresque systemati reddere, et reditum morbi praevertere.

Tetani operationes chirurgicas saepe excipere supra dixi. Mihi ex toto persuasum est, a consuetudine perniciofa, quae multis chirurgis est, comites nervos partemque musculorum

musculorum una cum arteriis colligandi in hisce exemplis frequenter oriri. Igitur chirurgi, praefertim ii, qui artem suam apud plagas calidiores exercent, tenaculo idoneo vel parvulo forcipe arteriam extremam apprehendere, et a reliquis partibus caute semper disjungere debent. In quibus regionibus hic morbus endemicus est; in iis semper necessarium summam, cum vulnus leviculum parti carnosae per instrumentum impurum, quale est clavus rubiginosus, laminamve ligni infertur, ne aliquid extraneum ibi relinquatur, curam adhibere. Si aliquid hujusmodi repariatur, curiose et mature tollatur, ne partis nervos irritando, vel ibi manendo, tetanum cum vel sine evidente inflammatione et suppuratione antecedente moveat. Quintetiam, vulnus ipsum adeo amplum efficiatur, ut sanguis ex eo satis libere profluat, et apertum diutius, quam solet, servetur.

Cum inflammatio hujusmodi incidit, fomenta et cataplasmata emollientia, irritationis a nimia distensione ortae imminuendae, sunt adhibenda. Fructus non parvus in casu hujusmodi a diversis e plumbo praeparatis sperari potest, quod externe applicatum in inflammationem topicam plurimum posse reperitur, quodque, ut multorum experientia testatur, nullos ex effectibus nocivis, quos in-

†

F

terne

terne adhibitum edat, habere solet. Si rigiditas musculor maxillae collique aliquot dies post quodlibet vulnus, etiam leviculum, acceptum, invadere notetur, licet speciem optimam prae sese ferat, et ex toto fere sanatum esse videatur, ut rursus aperiatur suadeo; pauxillum enim materiae, specie tenuis et ichorosae, ibi saepe reperietur. Oslum scalpello acuto ampliandum, et non tantum omnis hujusmodi materia peccans tollenda, sed aliquantum etiam partibus sanis circumcingentibus, ubi hoc sine periculo fieri potest, demendum. Morbum sub initia hoc modo depelli saepe vidi. Cum vero sine periculo nervos extremos laceratos remove non possumus, vel cum vulnus parti, ubi nulla musculorum profunditas est, infertur, ut in manuum pedumve digitis, communicationem partem vulneratam inter et sensorium commune nervum transverse incidendo, quod, functionibus parum laesis, saepe fieri potest, tollere convenit. Vir eruditus De Haen exemplum successus hujusce medendi viae prosperi notabile memoriae tradidit, ubi celebris anatomicus Albinus ramus quinti paris nervorum, quo instructa est maxilla inferior, secando trismum sanavit. Huic viae trismum pertinacem, qui non aliis remediis paret, sanandi a Monroio celeberrimo, in experimentis suis super opio, commemoratam anteferendam duco. Ut opium musculis partis laborantis

nudatis

rudatis consilio iis in tempus paralyfin inferendi, periculo ejusdem remedii ante integumenta dempta prius facto, admoveatur suadet.

Si incisio hujusmodi parum efficax esse reperiatur, vel digitus manus pedisve multum contundatur, eum recidere conveniet. Ægrotantibus vero, ut semet incisioni vel amputationi satis mature subjiciant, suadere in primis difficile, quanquam multum commodi inde sperandi a tempestive facta pendet. Namque serius, et postquam morbus in systema universum sese diffudit, tentata parum prodesse reperta. Caeterum, rebus ita se habentibus, votis ad eam decurrentium aliquando respondit. Clarus Whyte † in aliquantum temporis remedia potentissima, quae solent adhiberi, praesertim opium, tentavit, quod nihil aliud quam signa in spatium breve levavit; namque, eo omisso, aëgrotus ad statum aequae malum, ac primarium, semper recidit. Cum morbus tres hebdomadas duraverat, et gravitas signorum ne minima quidem ex parte remiserat, digitum amputavit. Quo facto, et parvula lamina ad extremum digitum mutilatum sublata, signa protinus leviora evaserunt, et opio facile paruerunt, quod nihil omnino ante profuerat.

Compluria

† Lond. Med. Obs. vol. 2. art. 34.

Compluria exempla ab aliis accepi, ubi incisiones, modo supra comprehensō, factae, summum commodum secum adduxerunt, etiam postquam morbus bene longe fuerat progressus. Unum hujus exemplum insigne ipse vidi, Servae Æthiopicae, viginti quinque annos habenti, planta pedis subter partem ossis calcis anteriorem clavo rubiginoso vulnerata. Octo diebus aut circiter elapsis, mulier trismo correpta, qui tetano universo paucis horis finitus. Cum aegrotā in summo periculo versaretur, et causa excitans evidens esset, chirurgus expertissimus Joannes Bell, amicus mihi in primis carus, qui artem suam apud Indos Occidentales in insula Grenada exercet, cujus curae demandata fuit, partem, quae fuerat laesa, quaeque nunc propemodum sanata esse videbatur, libere incidere secum decrevit. Partem igitur affectam profundius, quam vulnus ipsum penetraverat, e quo pauxillum humoris pallidi et subviridis nunc profluebat, excidit. Signa gradatim mitiora evaserunt, et, nullo alio remedio adhibito, paucis opii dosibus modicis exceptis, brevi evanuerunt.

Si ad incisiones tuto confugi nequit, et si aeger hanc medendi viam suadentibus non assentietur, quidnam ligatura membro laboranti arte circumdata profuerit, tentare conveniet. Nonnihil commodi saltem hinc speran-

dum,

dum, cum auram epilepticam ad caput ascendere impedit, cumque quidam tetano confictantes a certo membro valide compresso levaminis multum acceperint †. Quodcumque autem hujusmodi gravitatem signorum in tempus etiam brevissimum imminuit, in morbo minime negligendum, qui progressu saepe adeo rapidus est, ut vix spatium considerandi medico superfit, ad quaenam praesidia potissimum debeat confugere.

Quantum causas excitantes spectat, quae in canalem alimentarium, seu eum directe irritando, seu atoniam ejus et debilitatem faciendo, agunt, omnino necessarium est, ut easdem expellere, antidotis specificis corrigere, mucilaginosi et oleosis diluere, vel obtundere, et involvere, pro virili conemur. Consilio eas evacuandi emetica adhibita fuerunt.

Remedia vero hujusmodi hoc in morbo minime conveniunt, immo periculum habent, et nunquam adhibenda sunt, nisi in iis exemplis, ubi causa, cur venenum adesse suspiceris, summa non deest. In quibus casibus album vitriolum caeteris forsitan praestat, quod evacuationem maxime subitanam movet.

Reliquas

† Journal de Medecine, tom. 45. p. 46.

Reliquas hujusmodi causas cathartici lenioribus potius tollere conandum.

Quantum infantes teneros recens natos spectat, qui intra Zonam Torridam huic morbo magnopere patent, quibusque tantum periculum infert, ut quenquam eorum ex eo emergere nunquam viderim, et vix unquam audierim, nostrum est causas excitantes, antequam ullum effectum ediderunt, quantum fieri potest, vitare vel remove. Harum frequentissima et maxime periculosa est frigus, aërve frigidulus applicatus. Servis Æthiopicis, quos hic morbus maxime infestat, magalia tali modo et ex talibus conflata sunt, ut aër nocturnus frigidus ea facillime penetret. Multis in exemplis morbum huic causae haud dubie potui referre. Ego et complures amicorum meorum, qui ea in regione medicinam faciunt, quibuscum super hac re collocutus sum, notavimus eos, qui aërem per casas, ubi servae pepererunt, liberrime transire permiserunt, plurimos infantes hoc in morbo amisisse; et eos, contra, quibus ob neglectum dimidium infantum recens natorum olim fuerit raptum, cura idonea adhibita, vix unum perdidisse. Iis in locis ubi servi curae meae sunt demandati, semper curavi, ut puerperae liberique earum a frigore rite defenderentur, et ut eodem tempore calor ni-

mius vitaretur, ut primae viae puerorum, si nulla diarrhoea sponte accederet, aliquo laxante leniore, velut paucis rhabarbari granis, purgarentur, ut vulnus ad umbilicum, donec sanaretur, ab externi aëris vi securum redderetur, et ut puer duas in hebdomades ab alia muliere nutriretur. Hujusce diligentiae et attentionis sequela fuit morbum, qui tot olim rapuerat, semet rarius ostendisse, dum loca vicina, ubi eadem diligentia non fuerat adhibita, violentia et gravitate prioribus infestare pergebat.

Proximum est, ut ad II. consilium veniam, viz. nimiam systematis sanguiferi tensionem tollere.

Huic efficacissime respondet sanguinis missio, ad quam tantum decurri potest, cum aegrotus manifesta plenitudine laborat, vel cum morbus febre non modica affectu inflammatorio non parvo stipatur.

Rebus ita se habentibus, dubitari nequit, quin sanguinis detractio subitanea et bene copiosa fieri debeat sub initium.

Exempla non defunt, quae hujusce remedii efficaciam evincunt. Puiol † casum refert, ubi puella hoc potissimum

† Journal de Medecine, tom. 26. p. 225.

num fuit fanata. Forestus † alium memoriae prodit, ubi, postquam morbus quinque dies duraverat, et multis remediis parere recusaverat, omnia signa sanguine e vena saphaena emisso fuerunt sublata.

Idem auctor alium casum commemorat, ubi tetanus febris inflammationem habenti fuit adjunctus, ubique summum levamen 'sub ipso fluxu sanguinis' acceptum est. Multa alia ejusdem generis exempla, praesertim apud auctores Gallicos, offendes.

Si morbus a contusionibus proficiscatur, praesertim si aegrotus sit plenus, sanguinis detractio remedium praecipuum est, et ei regimen antiphlogisticum adjungendum. Chirurgus expertus, Joannes Bell, cujus mentionem supra feci, casum sequentem, qui huic rei tantum luminis of-fundit, ut eum dissertationi inferere decreverim, mihi nuper mittendum curavit. Faber Æthiopicus, robustus, et plenus, a scala decedit, et humo graviter afflictus. Regio lienis et partes supra eam in spatium non breve examinatae, fuscae et contusae repertae sunt. Ne tetanus accederet territus libram sanguinis ei detraxit, et idem, quanquam magis modice, quoque quarto quintove die se-

cit,

† Obs. 116.

cit, donec nihil amplius periculi subesse visum. Insuper, alvum solutam tenebat, potum refrigerantem adhibebat, et partibus laesis fomenta applicabat. Intra mensem aut circiter e casu servus, semet ex toto integrum esse credens, ad opus diurnum redibat. Spatio trium vero dierum tetano correptus est, quem dolor partis olim contusae gravissimus comitabatur. Unciae sanguinis duodecim brachio protinus detractae, pars laborans cucurbitulis cruentis incisa, scarificata, fota, et regimen antiphlogisticum stricte adhibitum. Paucis diebus convulsiones et spasmi levati coeperunt, decem, ex quo invaserunt, ex toto decesserunt, et aeger ad sanitatem reductus.

Haud tamen negandum est, sanguinis missionem, vires aegroti jam debilitato convellendo, saepe magnopere nocuisse †. Cum vero morbus a topica inflammatione proficiscitur, ad hoc remedium majore cum fiducia confugere possumus. Casum hujusce morbi memoriae tradit Bissetus, qui magno regionis cardiae dolore, qui pressura magnopere augebatur, ictibus arteriarum duris et admodum celeribus, faciei rubore, et respiratione non ex toto libera, stipatus est. Hic aegrotus sanguinem ad uncias quinquaginta usque intra quatuor dierum spatium detra-

†

G

hendo

† De Haen rat. med. p. 10 c. 3. & 4.

hendo sanatus. Alium quoque enarrat, ubi puer *Æthio-*
picus, novem annos natus, et similia signa habens, ex-
tinctus est, cujusque ventriculus post mortem sphacelo af-
fectus repertus. Caeterum, exempla hujusmodi rarius se-
met ostendunt; et, contra, plenitudinem vel inflammatio-
nem subesse compertum habeamus oportet, antequam ad
sanguinis detractionem decurrere debemus. Cautè tamen
hanc operationem repetendum est, praesertim in plagis
calidioribus, ubi diathesis inflammatoria et plenitudo mul-
to rarius, quam in frigidioribus magisque septentrionali-
bus, subsunt, et corporibus mortalium per sanguinem mis-
sum magnopere nocetur. Hoc consilium in hoc forsitan
quam in quolibet alio morbo, magis necessarium.

Neminem, quanta difficultate vires aegroti qui morbo
acuto laboravit restituantur, latet. Haec difficultas vero
in morbo hujusmodi magnopere augetur, ubi potestas de-
vorandi plerumque amissa est, et ubi nulla alia ratione,
quam incerta et saepe parum prospera, liquores nempe in
alvum immittendi, aegrum nutrire et a fame defendere
possumus.

Per totum morbi decursum caute diligenterque fugien-
dus est calor externus, utpote qui non tantum corpus in

statu

statu adeo irritabili constanter et potenter stimulet, sed quoque plerumque sudores nimios, qui hoc in morbo tantopere nocent et debilitant, magna ex parte moveat.

Lux nimis clara omnisque strepitus corpus stimulo potente afficiunt, et pessimos effectus edere notata sunt. Haec igitur et motus curiose vitanda sunt, quoniam reditum convulsionis constanter facere consueverunt.

Proximum nunc est, ut ad

III. Consilium pergamus, effectibus, scilicet, causae excitantis, postquam cum cerebro communicati sunt, occurrere, vel per ea quae vim cerebri imminuunt, vel eandem excitant. Quantum ad prius horum consiliorum attinet, opium diu et merito fuit adhibitum. Tanti fuit aestimatum, ut plerique, qui hoc argumentum sint executi, praecipuam medici fiduciam in eo collocari debere existimaverint. Quae quantitas ejus hoc in morbo adhibetur, ea multo major est, quam corpus in quolibet alio ferre potest. Necessarium est compluria grana pro dosi dare, quae ex intervallo duarum, trium, quatuorve horarum repetenda, prout effectus dosi prioris evanuerunt, vel gravitas signorum

signorum postulare videtur. Quidam † mirabilem unius scrupuli solidi opii quantitatem tertia quaque hora praecipere sunt ausi.

Tam largis tamen quantitibus datum non hic, ut in aliis casibus, agit. Quanquam enim aliquam convulsionum et dolorum remissionem facit, vix unquam somnum inducit, vel quoslibet ex aliis effectibus, qui usum ejus multo magis modicum in aliis casibus subsequi solent, edit. Caeterum, plerisque in exemplis praestat, liquidum laudanum adhibere, quoniam nervos ventriculi citius accuratiusque contingit.

Nec modica, quam continet, liquoris spirituosus nos ab usu ejus detertere debet; quoniam plerumque necessarium est aliquantum vini, ut cardiacum, pro re nata adhibere. A dosibus parvulis vel ordinariis incipere, et eas pro actione earum vel augere vel imminuere debemus. Si deglutitio difficilis evadat, quantitate idonea satisque frequenter in alvum immittendum.

Lindus suadet, ut solutio opii fortior parti vulneratae, vel etiam sedi spasmis ea quantitate admoveatur, ut torporem

† Edin. Med. Comment. vol. 1.

porem et paralyfin partium moveat. Uno in exemplo notavit, opium et camphoram pedibus admota spasmus protinus remove, qui, iisdem sublati, subito repetivit, aequae ac ante gravis. Hanc vero medendi viam parum efficacem plerumque repertum iri credo. In exemplo, ubi omnia alia incassum fuerunt tentata, et spasmus musculi certi, ut, exempli gratia, temporalis, tolli nequit, rationem sanandi ab illustrissimo Monroio memoratam esse dignam, cujus periculum fiat, opinor. Integumenta tollenda, et opium nervis nudatis applicandum esse significo. Cum signa levata sunt, et frequentia et quantitas dosis imminuenda. Alioquin aegroto vires adeo convelli periclitabuntur, ut, postquam signa graviora decesserunt, nihilominus opprimi possit. Eo usque continuari vel augeri potest, ut torporem vel quasi stagnationem principii vitalis, quod revera incidit, valeat inducere. Quo in exemplo usus epispasticorum, sinapismorum, et cardiacorum, vini, praesertim Madeirensis, et corticis Peruviani quam maxime liberaliter adhibendi, tempestivus solus aegrotum servare potest. Quantum vero potui discere, in casibus huiusmodi solis epispastica et sinapismi profunt, vel recipi possunt; aliter enim noxae plerumque esse reperiuntur. Nuper vero a viro docto et medico experto Dr Gregorio Grant accepi, epispasticum capiti applicatum, ibique diu manere permiffum,

missum, in tetanum pertinacissimum et inveteratum, ubi mercurius et opium liberaliter adhibitum nihil profuerant, eo usque potuisse, ut morbum tandem ex toto depulerit.

Experientia satis monstravit, actionem opii alio anti-spasmodico potente, moscho nempe, multum adjuvari posse, qui illi adjunctus remedium in tetano praestantissimum constituit. Medicos frequenter fefellit vel non genuinus, vel nimis modice adhibitus. Nihil commodi forsitan ab eo, nisi semuncia ejus singulis diebus adhibeatur, sperari potest, et hanc etiam quantitatem cum fructu gradatim excedere possumus.

Camphora quoque remedium in tetano excellentissimum esse reperta. In modum opii et moschi, dosibus solito majoribus, adhiberi debet. Quanquam, ob naturam ejus singularem, a parvis incipiatur necesse est. Ab amico meo ingenioso Dr Gulielmo Junor, qui medicinam in insula Grenada diu feliciterque exercuit, casum accepi, ubi *camphora* aegrotum celerrime restituit.

Fricitio externa ex spiritu terebinthinae camphorata prodest. Oleum quoque olivae camphoratum, cui aliquantum liquidi laudani fuit adjectum, eodem modo adhibetur.

hibitum, prodest, et aegrotum gratissime lenit. Haec in locum unctuosorum minime simplicium et numerosorum, quibus antiquiores sint usi, apte substituantur.

Chalmerus Australi-Carolinensis opio *Balneum calidum* adjunxit, et curationem hujusce morbi hūc solis concrendam esse affirmavit. Balneum a gradu nonagesimo sexto thermometri Farenheiteani ad centesimum secundum usque, pro statu aegroti et coeli, calefieri jussit. In eo, facie excepta, ex toto opertum habuit, donec pulsus arteriarum evaserint molles et pleni.

Hic calor vero haud dubie nimius est, et plus satis stimulat, et balneum, si sit adhibendum, gradum nonagesimum excedere non debet. Plus fructus forsitan a potestate calidae relaxante, sub forma vaporis applicata, posset deduci. Caeterum, balneum calidum pro remedio hoc in morbo periculoso et nocivo habeo; quia non tantum in omnibus exemplis, in quibus periculum ejus fieri viderim, sed in omnibus aliis, quantum discere potuerim, ubi apud Indos Occidentales fuerit adhibitum, nihil omnino profuit. Patronus ejus etiam Chalmerus candide fatetur, aliquando nocuisse, et aegrum etiam repente extinxisse. Unum hujuscemodi exemplum ipse vidi, ubi convulsiones musculorum

musculorum thoracis et abdominis aegroti junioris et valentis adeo violentas commovit, ut intra tres horas, ex quo morbus primum invasit, miserandum suffocaverit, rupturam alicujus vasis pulmonum sanguiferi faciens.

In praesentia igitur magna ex parte, et non sine ratione gravi, apud Indos Occidentales repudiatur, et in locum [ejus, et specie et effectibus, omnino contrarium, frigus intensum variis sub formis corpori applicatum significo, substituitur. Hoc minime novum in tetano remedium est: ‘Post affusam,’ inquit Hippocrates †, ‘frigidam plurimam vestimenta pura et calida superinjecito, tunc, que ignem ne adhibeto.’ Morbum eo saepe depulit Avicenna ‡. Guindant || mulierculam balneum in frigidum ex toto, si caput excipias, immersam, et ibi a tribus ad quinque horas habitam, sanavit. Lintea ex aqua frigidissima, quam potuit comparare, intincta regioni ventriculi admovit, quod dolorem spasmusque eam infestantia levavit. Aliquantum salis ammoniaci nitrive aquae addendo, frigiditas ejus non parum augeri potest.

‘Aqua

† De Morbis, lib. 3.

‡ Lib. 3. ten. 2. tract. 1.

|| Journal de Med. tom. 27. p. 450.

‘Aqua simplici sola,’ inquit celeberrimus Hoffmannus †, ‘naturali frigiditate largius hausta, atrocissimas convulsiones profligatas vidi.’ Quinetiam frigus, sub forma glaciei in os insertae, prospere fuit adhibitum.

Periculum vero balnei frigidi rarius fuerat factum, donec Cochranus ‡ usum ejus renovavit. Quod super eo protulit, id in causa fuit, cur multi ad remedium, et cum successu prospero minime sperato, confugerint. Nunc in usu universo apud insulas Indiae Occidentalis est, et experientia plurimorum medicorum ibi amplissima plane evidenterque testatur, morbum saepius hoc, quam omnibus aliis remediis, fuisse depulsum. Plerumque adhibetur modo sequente, opio adjunctum. Ægrotus e lecto tollitur, vestimentis nudatur, et urcei aquae frigidissimae, quae potest comparari, corpori, plures paucioresve, pro gravitate morbi et viribus aegroti, violenter affunduntur.

Alioquin in stagnum vel mare subito praecipitatur, ubi in spatium brevissimum tantum manere permittitur, vel imbri densissimo, qui a rota molaria decedit, vel succussioni,

†

H

quam

† De Morbis Convulsivis, tom. 2.

‡ Edinburgh Med. Comment. vol. 3.

quam praebet balneum, pluviā graviolem repraesentans, objicitur. Deinde quam maxime celeriter frictione exsiccat, toga lanea involvitur, dosinque opii sumit. Quod hic processus praestat, id est, convulsiones ejus nonnihil levare, et somnum in unam duasve horas, qui omni alia ratione frustra quaerebatur, inducere. Et aegrotis ipsis de hujus viae medendi utilitate, ob levamen quod illis conciliat, adeo persuasum est, ut constanter et enixe rogent ut repetatur, et id unicum tempus esse, quo ulla quiete fruuntur, affirmant. Necessarium esse reperitur processum quaque hora quarta quintave, pro gravitate et tempore morbi, repetere. Memoria teneatur, hoc esse tempus, quo aliquid cibi in ventriculum possit descendere, quod summi quidem momenti est. Haec doloris intervallo avidissime captanda sunt, ut nonnihil alimenti nutritis, quod vires aegroti sustineat, fumatur. Non huic soli confidendum est, etiam cum potestas devorandi non ex toto amissa est; sed enemata et jusculis idoneis confecta subinde adhibendum, quibus solis fere, deglutitione impedita, aegrotus alendus. Eaedem occasiones quoque arripiendae sunt, ut vinum modice, et ut cardiacum, ingeratur, cura eodem tempore adhibita, ne tantum, quantum aegrotum nimis calefaciat, fumatur, quod, ut supra positum, noxae non parvae foret.

Cum in usu aquae frigidae aliquamdiu fuit perseveratum, si signa leventur, minus frequenter et in spatium brevius adhibeatur, et dosis opii imminuatur, alioquin aegrotus, postquam remediis modo comprehensis cessit morbus, languescet et morietur. Unum exemplum quod utilitatem hujusce regulae clare ostendit a Dr Junor, cujus mentionem supra feci, accepi.

Certum urceorum frigidae numerum puero Æthiopico, hoc morbo laboranti, affundi jussit. Eo absente, quantitas aquae applicata est, quae, uti videbatur, vitam exstinxit. Brevi reversus aegrotum pro mortuo neglectum invenit. In eo vero diligenter examinato nonnulla vitae signa notavit, et sinapismis, epispasticis, et cardiacis adhibitis, puerum cito restituit. Summa vero cura adhibenda, ut aegrotus, antequam ad balneum frigidum decurritur, rite refrigeretur, alioquin inflammationes pneumonicae funestae oriri possunt.

Quanquam nonnulli quidem applicatione frigoris sola confidere nolunt, et igitur opium cum ea semper conjungunt; multi tamen alii, quorum successus non minus prosperus, illam solam adhibent, et opio eodem tempore
nunquam

nunquam utuntur, eam praxin parum tutam esse credentes.

An hic effectus insigniter bonus a stimulante vel sedante frigoris potestate proficiscitur? Animus magis inclinat ut posteriori referam. Huic quidem obijci potest, quod non satis hujus in regionibus, ubi plurimum adhibetur plurimumque prodest, habemus, quodque non adeo diu, ut sedantem effectum edere possit, applicatur.

Caeterum, etiam in hisce regionibus, discrimen non mediocre inter temperiem aquae fontanae et rivulorum de montibus frigidioribus delabentium, et e nemoribus densis emergentium, et aëris, coelo suto et sereno, propriam, et majus etiamnum inter aquae hujusmodi et corporis morbo tam acuto laborantis intercedit. Igitur frigoris potestas, quantum corpus spectat, minime parva. Revera tanta esse reperitur, ut frigus corpori sano admotum motus voluntarios non parum imminuat, et sensum tactus obtundat.

Cum irritabilitas et sensibilitas hoc in morbo tam magnae sint, summa ratio est cur credamus eundem frigoris gradum, qui, sanitate substante, effectum stimulantem et to-

nicum

nicum tantum haberet, hic sedantem editurum esse. Hoc magis etiamnum probabile reddit analogia aliorum stimulorum, ut lucis et sonitus, quae, systemate sano, vel non movent vel grata sunt, sed, morbido, admodum ingrata et nociva sunt. Huic adjiciendum puto, quod anodynum et hypnoticum opio ipso potentius esse reperitur, et quod, ut neminem fugit, ei, quem occidit, soporem prius infert.

Aliud remedium, quod nuper in curationem hujusce morbi fuit investum, applicationi frigoris ipsius efficacia vix inferius est *Mercurius*. Hoc remedium primum ab Aimar † fuit adhibitum, qui, in exemplo tetani labem veneream sine causa adesse suspicans, ad mercurium confugit, qui ptyalismum movit, et aegrotum morbo tribus diebus liberavit. Caeterum, Donaldio Monroio celeberrimo potissimum referendum est, hoc remedium in usu esse coepisse, qui praxin felicem medicinam in Jamaica facientis, qui omnia alia remedia in cassum tentaverat, in vulgus edidit ‡. Silentio vero non praetereundum videtur, affusionem frigidam tunc temporis ibi fuisse ignotam. Periculum mercurii, et cum successu prosperrimo, fecit. Utilitatem ejus firmavit experientia recentior. Hodie aliis remediis,

† Riverius Observ. Communic. 10.

‡ Physical and Literary Essays, vol. 3.

remediis, quae olim in usu fuerunt, antepositur, quod, intra Circulos Tropicos tetanus, reliquis vix unquam, hoc saepe tollitur. Si applicationem frigoris supra positam excipias, reliquis remediis hoc in morbo, ne opio quidem excepto, longe praestat. Complures hujusce morbi casus graviores, qui non tantum a frigore collecto, sed etiam a vulneribus profecti sunt, vidi, et multo plures ab amicis medicis accepi, qui intra Zonam Torridam hoc remedio ex toto depulsi sunt. Optima id adhibendi ratio est, unguentum fortius inde confectum partibus superficiei diversis diu affricare, praesertim secundum spinam dorsi columque, quantitate sesqui-drachmae aut circiter, bis terve de die, sex granis calomelanos aut circiter, eodem tempore vespere et mane datis, donec sputum oriatur. Cum primum os afficere incipit, et tonici et clonici spasmi leviter incipiunt, et gradatim decedunt. Rebus ita se habentibus, calomelane abstinendum, et sputum per aliquot dies ope unguenti continuandum. In omnibus exemplis, quae eo sanari viderim, sputum semper excitatum. Sed aliquando nos fallit, et ut os afficiat facere non possumus. In his forsitan exemplis, spasmus adeo universus est, ut systema absorbens afficiat, et mercurii in massam sanguinis introitum impediat. Nonne igitur in exemplis hujusmodi, praesertim cum trismus adest, praeter usum unguenti

aliquantum

aliquantum calomelanos gingivis partique genarum interiori affricare debemus? Ut hoc dignum sit, cujus periculum fiat, ut opinor, faciunt experimenta viri celeberrimi Doctoris Home, qui saepe mercurium in systema hoc modo devexit. Turpethum quoque minerale cum usu unguenti externi, consilio ptyalissimum citius movendi, et non sine commodo, fuit conjunctum.

Electricitas in omni fere morborum convulsivorum specie multum adhiberi coepit. Eruditus De Haen * choream Sancti Viti ea sanavit. Quod idem fecit praeclarus Home. Lindhoul† epilepsiam eadem sustulit. Usus ejus quoque magnum in multis morbis convulsivis expertus est Hopaeus illustris ‡. Quod vero consilio nostro magis accommodatur, Watson || puellam, septem annos habentem, quae universo tetano, qui multis aliis remediis parere recusaverat, laboravit, ea restituit. Dr Spry § in casu alius puellae, quae octodecim annos nata, trismo et paralyfi artus extremi dextri inferioris affecta est, utrum-

que

* Ratio Medendi.

† Medical Comment.

‡ Edin. Infirm. Regist.

|| Philos. Transact. vol. 53.

§ Philos. Transact. vol. 57.

que morbum eodem remedio fustulit. Quinetiam, praëclarus Duncan ea variis in morbis hujusce naturae cum successu prospero usus est, et non minus ad sensilitatem morbidam nimiam imminuendam, quam ad sensum corpori praeter naturam torpido restituendum, efficacem esse contendit. Hoc observatum, ut ad usum ejus hoc in morbo decurratur, magnopere hortatur; quoniam ambigi nequit, quin, ob permagnum sensilitatis auctum potissimum, spasmus maneat et convulsio revertatur. In summa mihi persuasum est, remedium hoc in morbo multo praestantius esse, quam plerique medici existimant, et in usu magis communi esse mereri.

Spiritus aethereus vitriolicus nunc antispasmodicis potentissimis merito accensetur. Opio et compluribus aliis praestat, quod omni potestate narcotica vacat. Nunquam eum adhiberi vidi; sed vir mihi in primis charus Dr Gilpin, qui medicinam in insula Grenada facit, et in hoc morbo curando multum fuit versatus, summis laudibus effert.

Pisseleum Barbadense hoc in morbo profecisse dictum fuit. Cullenus celeberrimus refert, se a quodam, qui medicinam apud Indos Occidentales diu fecerat, accepisse, eum hoc successu cum prospero adhibuisse, cochleare vel aliquanto

aliquanto amplius pro dosi, quaque hora secunda, donec effectus suos edere inciperet, dedisse, et remissionem plerumque spatio viginti quatuor horarum, sudore liberali et copioso prorumpente, ab eo hunc in modum adhibito, esse ortam. Hoc medicamentum vero, forsitan ob efficaciam mercurii et lavationis frigidae majorem, et ob ingratum et nauseosum, quem habet, saporem, hodie non saepe adhibetur. Operae forsitan pretium foret formam ei magis gratam, oleum, a quo efficacia ejus pendet, a reliquis unde conflatur, disjungendo, conciliare conari.

Spasms et convulsionibus hisce remediis sublati, proximum est ut conemur,

IV. Tonum viresque systemati reddere, et reditum morbi praecavere.

Hoc optime praestabit balneum frigidum continuatum, sed modice magis, et eousque tantum, ut effectum tonicum et adstringentem edat, adhibitum. Huic adjungantur diaeta generosa et nutriens, cortexque Peruvianus.

A viro quodam generoso nuper accepi, chirurgum celeberrimum Londinensem, Joannem Hunterum, e com-

†

I

pluribus

casibus didicisse, cicutam in auxilium trifmi admodum esse promptam, et igitur non parum fiduciae in ea collocandum putare.

Hoc opusculum ad finem non ante perducere possum, quam fratri meo unico Joanni Munro, qui novem per annos artem Hippocraticam in insula Grenada feliciter exercuit, et in hoc ipso morbo depellendo plurimum fuit versatus, et ob beneficia alia, quae ab eo acceperim, plurima, et ob auxilium, quod mihi hanc dissertationem exaranti tulit, singulare et opportunum, grates, quas optimo jure meretur, persolvi.

F I N I S.

